

The Role of Positive Psychological State Components in Predicting School Belonging Among Male Secondary School Students

Saeed Yousefi^{1*}

Article Info	Abstract
<p>Article type: Science Article</p> <p>Received: 2025/09/08 Accepted: 2025/10/22</p>	<p>The need to identify factors influencing school belonging, as a key protective factor in adolescent mental health, has long been a major concern of educational systems. The present study aimed to examine the predictive role of components of positive psychological states (including sociability, conscientiousness, and meaningfulness in life) in explaining school belonging among male second-secondary school students in Mashhad. This study employed a descriptive–correlational design, and stepwise regression analysis was used to analyze the data. The results indicated that the components of positive psychological states (meaningfulness in life, sociability, and conscientiousness) not only had a positive and significant relationship with school belonging but also, collectively, were able to explain approximately 20% of the variance in school belonging. Among these variables, meaningfulness in life, as a psychological anchor; sociability, as a facilitator of peer acceptance; and conscientiousness, as a promoter of self-efficacy, played the most significant explanatory roles. The findings offer a practical model for educational policymaking: achieving sustainable school belonging requires targeted investment in adolescents’ positive psychological development. It is recommended that school administrators and teachers design programs that actively enhance social skills, create opportunities for students to explore life meaning, and foster a sense of conscientiousness. Such an approach can transform schools from mere educational institutions into environments that promote existential growth and flourishing, where belonging emerges as a natural outcome of students’ internal strengths.</p>
Keywords	School belonging, positive psychological states, meaningfulness in life, conscientiousness, sociability.

Publisher: Shiraz University

Corresponding Author: Saeed Yousefi

Email: saeedyousefi1994@ut.ac.ir

1. PhD Student in Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author)

Extended Abstract

Introduction

School belonging is one of the most fundamental psychological needs of adolescents and plays a crucial role in mental health, academic achievement, prosocial behavior, and the development of a positive academic identity. Despite its importance, research evidence indicates that a considerable proportion of students—both globally and in Iran—do not experience an adequate sense of belonging at school. This lack of belonging may lead to reduced motivation, school maladjustment, diminished academic resilience, and emotional difficulties.

In recent years, positive psychology, with its emphasis on strengths, capabilities, and constructive psychological states, has offered a new framework for understanding the factors that shape school belonging. However, it remains unclear which specific components of positive psychological states possess the strongest explanatory power in predicting school belonging. Previous research in Iran has primarily focused on general correlations and has rarely examined the differential predictive roles of key components such as sociability, conscientiousness, and meaningfulness in life.

Accordingly, this study sought to address this gap by examining the predictive role of three major components of positive psychological states—sociability, conscientiousness, and meaningfulness in life—in explaining school belonging among male second-secondary students in Mashhad. The study aimed to provide an empirical, data-driven model to inform the development of school-based programs designed to enhance students' sense of belonging.

Methodology

This applied study employed a descriptive–correlational design to investigate the relationships between positive psychological components and school belonging. The statistical population consisted of all male students in the second-secondary level in District 3 of Mashhad during the 2021–2022 academic year. Based on Morgan's Table, a sample of 320 students was determined.

A multi-stage cluster sampling method was used to ensure socioeconomic diversity. First, schools were classified into three

socioeconomic strata (high, middle, and low). One school was randomly selected from each stratum. Subsequently, students were selected from different classes using simple random sampling.

Data were collected using the Positive Psychological States Questionnaire (PPS) and the School Belonging Questionnaire (SBQ). The PPS includes 15 components and 96 items rated on a five-point Likert scale and demonstrated strong internal consistency in this study ($\alpha = .85$). The SBQ comprises six subscales and also showed high reliability ($\alpha = .88$).

Stepwise regression analysis was conducted to determine the individual and combined predictive effects of positive psychological components on school belonging. All regression assumptions—including normality, absence of multicollinearity, and independence of errors—were tested and met.

Findings

Correlation matrix analysis revealed significant positive relationships between school belonging and several positive psychological states. The strongest correlations were observed for sociability ($r = .287$), positive mood and happiness ($r = .276$), and conscientiousness ($r = .271$). Other components—such as gratitude, capability, and self-control—showed weaker but statistically significant correlations. In contrast, calmness, trust in God, and meaningfulness in life did not demonstrate significant bivariate correlations with school belonging.

However, stepwise regression analysis provided a more comprehensive understanding. In the first step, sociability entered the model as the strongest predictor, explaining 8.2% of the variance. In the second step, conscientiousness was added, increasing the explained variance to 14%. In the third step, meaningfulness in life entered the model. Finally, positive mood and happiness were included in the fourth step, resulting in a final model that explained 20.3% of the total variance in school belonging.

In the final model, standardized beta coefficients indicated that meaningfulness in life ($\beta = .220$), conscientiousness ($\beta = .218$), sociability ($\beta = .182$), and positive mood ($\beta = .171$) were the strongest predictors. These findings suggest that the combination of these

four variables constitutes the most robust predictive model for school belonging and highlight the central role of positive psychological states in strengthening students' connection to school.

Discussion and Conclusion

The findings indicate that school belonging is a multidimensional construct substantially influenced by adolescents' internal strengths and positive psychological states. Sociability appears to play a foundational role; students with stronger social skills experience greater peer acceptance, more effective interpersonal interactions, and more supportive relationships, all of which enhance their sense of belonging.

Conscientiousness promotes responsibility, planning, and persistence, enabling students to become active, goal-oriented, and reliable learners. As a result, school becomes a context in which they experience competence and achievement, thereby reinforcing their sense of belonging.

Meaningfulness in life functions as a deep psychological anchor. Students who perceive their education and future goals as meaningful are more likely to view school as an integral part of their developmental journey, strengthening their emotional and cognitive attachment to the school environment.

Finally, positive mood and happiness contribute to better emotion regulation, greater motivation, and improved coping abilities, creating a more positive and engaging school experience.

Based on these findings, schools are encouraged to invest in positive psychology-based interventions, including social skills training, fostering a sense of purpose, promoting responsibility, and enhancing positive emotional experiences. Strengthening students' sense of belonging not only improves academic outcomes but also supports a healthier, more resilient, and more successful transition into adulthood.

Keywords

School belonging, positive psychological states, meaningfulness in life, conscientiousness, sociability.

نقش مؤلفه‌های حالت‌های روان‌شناختی مثبت در پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان

پسر

سعید یوسفی^{۱*}

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله علمی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۶/۱۷</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۳۰</p>	<p>هدف اصلی این مطالعه ارائه مدلی است که بر اساس آن مجتمع مس آذربایجان (سونگون) قادر باشند خود را مورد سنجش و ارزیابی قرار داده و بر اساس (اچ-اس-ای) عملکرد سیستم‌های مدیریتی چرخه بهبود مستمر افزون بر امکان پذیر ساختن رشد مستمر، قادر شوند وضعیت خود را با سازمان‌های دیگر مقایسه کرده و بستر بهبود فراهم شود. هدف این پژوهش طراحی مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای) در مجتمع مس آذربایجان (سونگون) می‌باشد. این پژوهش به صورت پژوهش ترکیبی (کیفی - کمی) انجام می‌گیرد. بر این اساس در بخش نخست پژوهش بمنظور ارائه طراحی مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای) در مجتمع مس آذربایجان (سونگون) روش پژوهشی کیفی بارویکرد تحلیل مضمون استفاده شده است. بدین ترتیب که بعد از شناسایی مقولات، مفاهیم و کدهای مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای) و ارزیابی روایی و پایایی آن، مدل مفهومی اولیه پژوهش شکل می‌گیرد. در بخش دوم پژوهش که روش پیمایشی را شامل می‌شود، با استفاده از نظرات خبرگان و ارزیابی ضریب نسبی و شاخص روایی محتوا، تبیین مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای) میسر می‌شود. در ادامه بمنظور کاربردی بودن مدل و ارزیابی مولفه‌های مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای)، پرسش‌نامه بین جامعه آماری که کارکنان مجتمع مس آذربایجان (سونگون) و به تعداد ۷۰۰۰ نفر بوده و نمونه آماری بر اساس فرمول کوکران ۳۶۴ نفر، که به صورت نمونه گیری طبقه‌ای انتخاب شده توزیع و با استفاده از روش تحلیل عاملی تاییدی و با استفاده از نرم افزار Smart PLS، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در قسمت تحلیل آماری با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزار smart pls ضریب مسیر بین متغیرها بررسی قرار گرفت و مشخص شد که ابعاد: بازنگری فرآیند، بعد کنترل، بعد اجرا و فرآیند، بعد برنامه‌ریزی در تدوین مدل سنجش بلوغ (اچ-اس-ای) موثر هستند.</p>
کلیدواژه‌ها	احساس تعلق به مدرسه، حالات روان‌شناختی مثبت، معنادار بودن زندگی، وظیفه‌شناسی، اجتماعی بودن

ناشر: دانشگاه شیراز

* نویسنده مسئول: سعید یوسفی

ایمیل: saedyousefi1994@ut.ac.ir

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

مقدمه

دوره نوجوانی^۱ به دلیل تغییرات سریع جسمی، شناختی و روانی-اجتماعی، مرحله‌ای حساس و پرآشوب در زندگی بشمار می‌رود (Elimbayeva et al, 2018; Dutrataevares et al, 2021; Rizzo et al, 2021; Newcheck & McNamee, 1991). در این دوره، نوجوان تحت فشارهای گوناگون محیطی قرار گرفت (Zu & Shek, 2020) و نیازمند پایه‌ریزی فلسفه زندگی و نظام ارزشی خود برای دستیابی به یک هویت مستقل است (Abitov et al, 2019). با این حال، نارس بودن سیستم عصبی و ضعف در تنظیم هیجانی و کنترل شناختی (Cain et al, 2022; Donati et al, 2021)؛ نوجوانان را مستعد رفتارهای مخاطره‌آمیز، هیجان‌طلبی و انواع آسیب‌های روانی می‌سازد (Bears et al, 2021)؛ این آسیب‌پذیری بالا، اهمیت محیط‌های حمایتی نظیر مدرسه را دوچندان می‌کند.

یکی از مهم‌ترین نیازهای روان‌شناختی دانش‌آموزان برای سازگاری مثبت در محیط آموزشی، احساس تعلق به مدرسه است (Bartels et al, 2011). احساس تعلق به مدرسه به‌عنوان درک فرد از پذیرفته شدن و مورد احترام واقع شدن توسط همسالان و معلمان و همچنین احساس تعهد و مسئولیت‌پذیری نسبت به محیط مدرسه تعریف می‌شود، به طوری که فرد خود را جزئی جدایی‌ناپذیر از آن بداند (Arslan, 2021; Soleimani-Idan et al, 2021)؛ این حس از راه تعاملات رسمی و غیررسمی با کادر مدرسه شکل گرفته (Johnson et al, 2020) و نقش یک راهکار کلیدی برای افزایش سازگاری و کاهش اضطراب تحصیلی ایفا می‌کند (Karcher, 2008). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که احساس تعلق بالا، با پیامدهای مثبتی مانند عملکرد و پیشرفت تحصیلی بهتر، رفتارهای اجتماعی مثبت، افزایش بهزیستی روان‌شناختی و شکل‌گیری هویت مثبت (Allen et al, 2022; Pssonen et al, 2016) همبستگی دارد. در مقابل، فقدان این احساس در نوجوانان به‌صورت مستقیم با علائم افسردگی و اضطراب (Valier, 2020)؛ عملکرد ضعیف تحصیلی، بیگانگی، ترک تحصیل (Valido et al, 2021) و کاهش عزت‌نفس (Stracuzzi & Mills, 2010) مرتبط است. بر اساس گزارش‌های بین‌المللی سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD)^۲ به‌طور میانگین از هر سه دانش‌آموز در کشورهای عضو این سازمان، یک نفر احساس تعلق به مدرسه را تجربه نمی‌کند. این مسئله یک چالش اساسی برای نظام‌های آموزشی جهان و به‌ویژه نظام آموزشی ایران بشمار می‌رود. عدم احساس تعلق در یک‌سوم دانش‌آموزان، به یک چالش جهانی و جدی برای سیستم‌های آموزشی من جمله ایران تبدیل شده است (Allen et al, 2021)؛ از این رو، شناسایی عوامل مؤثر بر ارتقای این احساس حیاتی است.

یکی از رویکردهای نوین و مؤثر برای مقابله با چالش‌های روانی و رفتارهای منفی، روان‌شناسی مثبت نگر^۳ است که توسط سلینگمن^۴ در سال ۱۹۹۰ مطرح شد. هدف این رویکرد، توسعه و افزایش احساسات، رفتارها و شناخت‌های مثبت به‌جای تمرکز صرف بر آسیب‌ها است (Hendrix et al, 2021; Carr et al, 2021). این رویکرد بیان می‌کند که افزایش حالت‌های روان‌شناختی مثبت می‌تواند مستقیماً منجر به افزایش رفتارها و عملکرد مثبت (Allen et al, 2021)؛ امید، عزت‌نفس و به‌ویژه حس تعلق در دانش‌آموزان شود (Fuka et al, 2021). مطالعات پیشین به‌طور گسترده‌ای نقش روان‌شناسی مثبت را در بهبود شاخص‌های سلامت روان و کاهش پریشانی (Tejada-Gallardo et al, 2020) و افزایش انگیزه‌های تحصیلی و پیشرفت درسی (Lee, 2020)؛ تأیید کرده‌اند (Wang & Zhuang, 2020).

1. Adolescence

2. Feeling of belonging to school

3. Organisation for Economic Co-operation and Development

4. Positive psychology

5. Seligman

پژوهش‌های اخیر به روشنی نشان داده‌اند که حالات روان‌شناختی مثبت نقشی مهم در تقویت متغیرهای مرتبط با مدرسه، به‌ویژه تعلق و پیوستگی دانش‌آموزان دارند. به‌عنوان مثال (Wang et al, 2023) گزارش کردند که شایستگی‌های روان‌شناختی مثبت و ذهن آگاهی معلمان، کیفیت روابط معلم-دانش‌آموز را ارتقا می‌دهد و در نتیجه احساس تعلق دانش‌آموزان به مدرسه افزایش می‌یابد. هم‌چنین، (Allen et al, 2024) در مطالعه‌ای طولی نشان دادند که تجربه تعلق در سال‌های نوجوانی، یک عامل حفاظتی پایدار در برابر مشکلات سلامت روان و بیگانگی تحصیلی در جوانی است. افزون بر این، مرور نظام‌مند (Davies et al, 2025) نشان می‌دهد که مداخلات مبتنی بر روان‌شناسی مثبت و فضایل اخلاقی نه تنها رفاه روانی را ارتقا می‌دهند بلکه مشارکت فعال دانش‌آموزان در فعالیت‌های مدرسه‌ای و روابط اجتماعی آن‌ها را نیز تقویت می‌کنند. در همین راستا، (Saxer et al, 2024) نشان دادند که کیفیت رابطه معلم و دانش‌آموز به‌طوری معنادار با ابعاد گوناگون رفاه و تعلق دانش‌آموزی پیوند دارد. این مجموعه یافته‌ها اهمیت تمرکز بر مؤلفه‌های حالات روان‌شناختی مثبت را در افزایش احساس ارتباط و تعلق به مدرسه برجسته می‌سازد.

باوجود اهمیت حیاتی احساس تعلق به مدرسه به‌عنوان یک عامل محافظتی کلیدی در دوران نوجوانی و شواهد گسترده از تأثیر کلی روان‌شناسی مثبت بر شاخص‌های سلامت روان و سازگاری، یک خلأ پژوهشی ساختاری، روش‌شناختی و تعیین‌کننده در ادبیات علمی مشاهده می‌شود: پژوهش‌های موجود عمدتاً به همبستگی‌های کلی یا بررسی نتایج مداخلات جامع پرداخته‌اند، اما به‌طور جدی از تحلیل سهم تفکیکی و نقش پیش‌بین زیر مؤلفه‌های دقیق حالت‌های روان‌شناختی مثبت غفلت کرده‌اند. به بیان دقیق‌تر، هنوز مشخص نیست که از میان متغیرهایی نظیر وظیفه‌شناسی، معنادار بودن زندگی، یا خلق مثبت، کدام مؤلفه قوی‌ترین، مستقیم‌ترین و قابل‌اتکاترین نقش تبیینی را در تعیین میزان احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان در بافت فرهنگی و بومی ایران دارد. این ابهام، طراحی و اجرای مداخلات هدفمند، اقتصادی و مؤثر آموزشی و مشاوره‌ای را با چالش جدی مواجه می‌کند چراکه بدون شناخت دقیق این متغیرهای پیش‌بین، تمرکز بر مؤلفه‌های غیر مؤثر، اتلاف منابع خواهد بود. نوآوری و ضرورت حیاتی این پژوهش دقیقاً در پر کردن این خلأ ساختاری متمرکز است. این مطالعه با بهره‌گیری از مدل تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام به دنبال ایجاد یک مدل پیش‌بین تجربی دقیق است تا با شناسایی قوی‌ترین و مؤثرترین متغیرهای روان‌شناختی مثبت، شواهد علمی لازم برای مداخلات مؤثر و مبتنی بر داده را فراهم سازد. از این رو، این پژوهش باهدف تعیین نقش پیش‌بین مؤلفه‌های حالات‌های روان‌شناختی مثبت در احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر مشهد انجام شده است.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد و از نظر روش گردآوری داده‌ها، یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود. هدف اصلی این طرح، بررسی رابطه و تعیین نقش پیش‌بین مؤلفه‌های حالات‌های روان‌شناختی مثبت در احساس تعلق به مدرسه با استفاده از تحلیل رگرسیون بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳ شهر مشهد بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. بر اساس برآوردهای آماری و با استفاده از جدول مورگان، حجم نمونه مورد نیاز برای این پژوهش ۳۲۰ نفر تعیین شد. به‌منظور اطمینان از نمایندگی دقیق و جلوگیری از سوگیری ناشی از تمرکز بر یک طیف اقتصادی-اجتماعی یا آموزشی خاص، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد.

فرآیند نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای و در سه گام مجزا اجرا شد. در گام نخست (طبقه‌بندی)، تمامی دبیرستان‌های پسرانه ناحیه ۳ مشهد بر اساس شاخص‌های اقتصادی - اجتماعی به سه طبقه همگن (برخوردار، نیمه‌برخوردار و غیربرخوردار) تقسیم شدند تا اطمینان حاصل شود که تمام طیف‌های اقتصادی - اجتماعی منطقه در نمونه حضور داشته باشند. سپس در گام دوم، از هر یک از این سه طبقه، یک دبیرستان به صورت تصادفی ساده انتخاب شد. در نهایت، در گام سوم، پس از تعیین سهمیه برای هر دبیرستان، دانش‌آموزان از رشته‌های تحصیلی گوناگون با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند تا حجم نمونه نهایی ۳۲۰ نفر تکمیل شود؛ این تصادفی بودن در هر دو مرحله، عدم سوگیری در فرآیند انتخاب را تضمین کرد.

ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسش‌نامه حالت‌های روان‌شناختی مثبت (PPS) و پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه (SBQ) بودند که در ادامه معرفی می‌شوند:

پرسش‌نامه حالت‌های روان‌شناختی مثبت (PPS)^۱

این پرسش‌نامه توسط (Rajaei et al, 2012) تهیه و تدوین شده است که شامل ۹۶ سؤال بوده و در مجموع ۱۵ حالت روان‌شناختی مثبت را می‌سنجد. نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای (از ۱: کاملاً مخالفم تا ۵: کاملاً موافقم) انجام می‌شود و برای جلوگیری از سوگیری پاسخ، نمره‌گذاری بعضی از گویه‌ها به صورت معکوس صورت می‌گیرد. برای اطمینان از اعتبار این ابزار، روایی محتوایی آن از راه قضاوت متخصصان تأیید شده است. شواهد روایی و پایایی تکمیلی در این نمونه نیز به شرح زیر است: روایی سازه ابزار از راه تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفت که ضرایب برازشی مناسب را نشان داد و پایبندی ساختار ابزار به مدل نظری ۱۵ عاملی را تأیید کرد. هم‌چنین، پایایی این پرسش‌نامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که در نمونه حاضر ضریب آلفای کرونباخ کلی ۰/۸۵ به دست آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی بسیار خوب و قابل‌اعتماد بودن ابزار است.

پرسش‌نامه احساس تعلق به مدرسه (SBQ)^۲

این ابزار خود گزارشی استاندارد ابتدا توسط بری، بتی و وات (Berry, Beatty, & Watt, 2004) طراحی شد و سپس در سال ۲۰۰۵ توسط بری و بتی (Berry & Beatty, 2005) مورد تجدیدنظر قرار گرفت. این مقیاس معتبر در مجموع شامل شش خرده مقیاس اصلی است که ابعاد گوناگون تعلق را می‌سنجند. در پژوهش‌های خارجی، ضریب پایایی کل پرسش‌نامه ۰/۷۵ گزارش شده است. در پژوهش‌های داخلی ایران نیز (Makian & Koshe Sharif, 2014)، روایی سازه مقیاس از راه تحلیل مؤلفه‌های اصلی تأیید شد که وجود همان شش عامل اصلی را نشان داد و ۵۲ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کرد. شواهد روایی و پایایی تکمیلی در نمونه حاضر نشان می‌دهد که پایایی کلی پرسش‌نامه در نمونه مورد مطالعه با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. علاوه بر این، روایی سازه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مجدداً در این پژوهش بررسی شد که ضرایب برازش ابعاد شش‌گانه را در سطح مطلوب تأیید کرد. این امر کفایت آماری و اعتبار بالای ابزار SBQ را برای استفاده در این پژوهش تأیید می‌کند.

1. Positive Psychological States Questionnaire

2. School Belonging Questionnaire

ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه به‌دقت بررسی و گزارش شد میانگین سنی دانش‌آموزان مشارکت‌کننده ۱۶/۷ سال (با انحراف معیار ۰/۹۲) بود. توزیع نمونه بر اساس پایه تحصیلی به‌صورت ۲۳/۴ درصد پایه دهم، ۳۴/۴ درصد پایه یازدهم و ۴۲/۲ درصد پایه دوازدهم بود. از لحاظ وضعیت اقتصادی - اجتماعی مدارس که اساس طبقه‌بندی بود، ۲۸/۱ درصد از مدارس برخوردار، ۳۷/۵ درصد از مدارس نیمه برخوردار، ۳۴/۴ درصد از مدارس غیر برخوردار انتخاب شدند. هم‌چنین، ترکیب نمونه از لحاظ رشته تحصیلی شامل ۴۵/۶ درصد دانش‌آموزان در رشته علوم تجربی، ۳۲/۸ درصد در رشته ریاضی و فیزیک و ۲۱/۶ درصد در رشته ادبیات و علوم انسانی بود. این توزیع متوازن و مفصل، شواهد محکمی برای تنوع و نمایندگی نمونه فراهم می‌سازد.

یافته‌های پژوهش

داده‌های پژوهش از ۳۲۰ دانش‌آموز پسر (۱۰۰ درصد) که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در مقطع متوسطه دوم ناحیه ۳ مشهد مشغول به تحصیل بودند گردآوری شد. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی مؤلفه‌های حالات روان‌شناختی مثبت و احساس تعلق به

مدرسه

تعداد	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی		
				Std/ Error	آماره	
آماره	آماره	آماره	آماره	Std/ Error	آماره	
احساس تعلق به مدرسه	۳۲۰	۳	۲/۱۷	۰/۲۴۵	۰/۱۴۱	۱/۵
توکل به خدا	۳۲۰	۱۷/۵	۳/۱۷	۰/۳۴۵	۰/۱۴۱	۱/۸
وظیفه‌شناسی	۳۲۰	۲۰/۸	۲/۴۶	۰/۱۱۹	۰/۱۴۱	۰/۱۳
کنترل	۳۲۰	۱۹/۲۷	۳/۳۱	۰/۹۳۵	۰/۱۴۱	۱/۵۱۷
معنادار بودن زندگی	۳۲۰	۱۳/۸	۲/۱۴	۰/۷۱۸	۰/۱۴۱	۱/۴۲۰
خلق مثبت شادمانی	۳۲۰	۲۱/۴۲	۲/۸۶	۰/۱۸۶	۰/۱۴۱	۱/۵۵
اجتماعی بودن	۳۲۰	۱۵/۴۵	۲/۴۸	۰/۶۸۳	۰/۱۴۱	۱/۴۹
آرامش	۳۲۰	۱۹/۱۲	۴/۱۹	۰/۲۶۸	۰/۱۴۱	۰/۲۰
قدردانی	۳۲۰	۲۱/۵۸	۲/۷۲	۰/۸۷	۰/۱۴۱	۱/۹۲
توانمندی	۳۲۰	۱۲/۹۳	۳/۱۲	۱/۴	۰/۱۴۱	۱/۵۹

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که میانگین نمرات متغیرهای پژوهش در محدوده متوسط تا بالا قرار دارند. مقادیر کجی^۱ و کشیدگی^۲ برای تمامی متغیرها بین -۲ و +۲ قرار گرفته‌اند که این دامنه، مطابق با معیار استاندارد، نشان‌دهنده نزدیک بودن توزیع داده‌ها به توزیع نرمال است و پیش‌فرض اولیه برای استفاده از آمار پارامتریک مانند رگرسیون را تأیید می‌کند.

جدول ۲. سنجش پیش‌فرض‌های رگرسیون خطی

متغیر	نرمال بودن	خطی بودن	استقلال خطاها
	K-S	VIF	Durbin-Watson
توکل به خدا	۰/۱۳۶	۱/۲۵۶	۰/۷۹۶
وظیفه‌شناسی	۰/۱۰۴	۱/۳۵۵	۰/۷۳۸
توانمندی	۰/۱۷۵	۱/۷۰۶	۰/۵۸۶
خلق مثبت و شادمانی	۰/۱۱۶	۱/۶۸۰	۰/۵۹۵
قدردانی	۰/۱۵۱	۱/۵۶۷	۰/۶۳۸
کردن اجتماعی	۰/۱۲۱	۱/۵۶۷	۰/۶۳۸
احساس تعلق	۰/۶۲		
کنترل	۰/۱۶۹	۱/۶۱۲	۰/۶۲۰
آرامش	۰/۸۰	۱/۲۹۱	۰/۷۱۹
معنادار بودن زندگی	۰/۱۹۰	۱/۴۸۹	۰/۶۷۲

یافته‌های مربوط به بررسی پیش‌فرض‌های تحلیل رگرسیون حاکی از آن است که پیش‌فرض‌های آماری لازم برای اجرای این تحلیل برقرار هستند. برای سنجش نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده شد و با توجه به اینکه مقدار p برای کلیه متغیرها بزرگ‌تر از ۰/۵ به دست آمد، فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها پذیرفته می‌شود. هم‌چنین، جهت بررسی هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین، مقادیر VIF (کمتر از ۱۰) و Tolerance (بزرگ‌تر از ۱/۱۰) مورد بررسی قرار گرفتند که نشان داد همبستگی چندگانه خطی قوی بین متغیرهای مستقل وجود ندارد. در نهایت، با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین-واتسون برابر با ۱/۸۷۶ گزارش شده است که در محدوده قابل قبول (نزدیک به ۲) قرار دارد، استقلال خطاها مدل رگرسیون نیز تأیید می‌شود. در نتیجه، امکان اجرای تحلیل رگرسیون خطی فراهم است.

1. Skewness

2. Kurtosis

جدول ۳. ضرایب همبستگی بین احساس تعلق به مدرسه و متغیرهای پیش‌بین

م	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱										
۲	۱/۱۱۲									
۳	۰	۱/۱۲۲								
۴		*	۳۰۹/	۱						
۵		**	**							
۶	۲۷۱/	۲۲۴/	۱۱۶/	*	۱					
۷	**	**								
۸	۱۲۳/	۳۴۵/	۵۰۹/	**	۲۲۵/	۱				
۹	*	**								
۱۰	۰۷۹/	۳۰۵/	۴۹۷/	**	۲۵۱/	۳۴۳/	**			
۱۱	۰	**								
۱۲	۲۷۶/	۲۴۷/	۳۱۱/	**	۳۱۸/	۴۱۲/	**	۲۷۰/		
۱۳	**	**								

حالات روان‌شناختی مثبت، ۲۰/۳ درصد از کل واریانس نمرات احساس تعلق به مدرسه را تبیین می‌کنند. آزمون F برای هر چهار گام از نظر آماری معنادار است ۰/۱ که نشان می‌دهد مدل‌های رگرسیون، به‌طور کلی، توانایی معناداری در پیش‌بینی متغیر ملاک دارند.

جدول ۵. ضرایب رگرسیون گام‌به‌گام برای پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه (گام نهایی)

متغیر	ضریب غیراستاندا رد(B)	خطای معیار (SE)	ضریب بتا(β)	آماره t	سطح معنی‌دار ی(P)
عرض از مبدأ (Constant)	۸۷/۲۹۵	۶/۴۳۳	-	۱/۵۷۰ ۳	۰/۱
اجتماعی بودن	۰/۸۶۳	۰/۲۹۸	۰/۱۸۲	۲/۸۹۳	۰/۱
وظیفه‌شناسی	۱/۳۷۰	۲۷۴ ۰/	۰/۲۱۸	۳/۷۸۱	۰/۱
معنادار بودن زندگی	۱/۲۰۷	۰/۳۰۸	۰/۲۲۰	۳/۹۱۹	۰/۱
خلق مثبت و شادمانی	۰/۷۰۲	۰/۲۶۳	۰/۱۷۱	۲/۶۷۳	۰/۱

جهت بررسی نقش پیش‌بین مؤلفه‌های حالات روان‌شناختی مثبت در احساس تعلق به مدرسه، تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام اجرا شد. نتایج مدل نهایی (گام ۴) مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (Beta) برای اجتماعی بودن ۰/۱۸۲، وظیفه‌شناسی ۰/۲۱۸، معناداری زندگی ۰/۲۲۰ و برای خلق مثبت و شادمانی ۰/۱۷۱ می‌باشد. با توجه به مقدار آماره های t به‌دست آمده که در سطح الفای ۰/۱ معنادار می‌باشد، فرضیه پژوهش مورد تایید قرار گرفت و نتیجه می‌گیریم این متغیرها می‌توانند به شکل معناداری احساس تعلق به مدرسه را پیش‌بینی کنند. با توجه ظرایب به‌دست آمده دانش‌آموزانی که حالات روان‌شناختی مثبت‌تری دارند از احساس تعلق به مدرسه بیش‌تری برخوردار هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش باهدف تعیین نقش پیش‌بین مؤلفه‌های حالات‌های روان‌شناختی مثبت (شامل اجتماعی بودن، وظیفه‌شناسی و معنادار بودن زندگی) در تبیین احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر مشهد انجام شد. یافته‌های کلیدی این پژوهش، مبنی بر همبستگی مثبت و معنادار حالات روان‌شناختی مثبت با تعلق به مدرسه، قویاً با نتایج مطالعات پیشین در این حوزه همسو است (Brew et al, 2004; Morrow et al, 2018; Stats, 1986). یافته‌های این پژوهش تأیید کرد که خرده مؤلفه‌های

حالات روان‌شناختی مثبت شامل اجتماعی بودن^۱، وظیفه‌شناسی و معنادار بودن زندگی، نه تنها با احساس تعلق به مدرسه رابطه‌ای مثبت و معنادار دارند، بلکه به صورت ترکیبی قادرند تقریباً ۲۰ درصد از واریانس احساس تعلق را تبیین کنند. این میزان از تبیین، اهمیت تمرکز بر توانمندی‌های درونی نوجوانان را به عنوان یک استراتژی آموزشی و پرورشی قدرتمند، نهادینه می‌سازد. در واقع، احساس تعلق یک هدیه نیست، بلکه ثمره طبیعی و منطقی تقویت این حالات مثبت در وجود نوجوان است.

برای درک عمق این پیوند، باید سازوکارهای دقیق هر یک از این مؤلفه‌ها را مورد بررسی قرارداد؛ معناداری زندگی^۲ در این میان، نقش یک لنگرگاه روانی-وجودی را ایفا می‌کند. دانش‌آموزانی که زندگی خود را هدفمند و ارزشمند می‌یابند، دارای یک ذخیره نیروی درونی هستند که فراتر از نتایج لحظه‌ای عمل می‌کند. این معناداری، طبق نظریه (Stats, 1986) مستقیماً با افزایش تاب‌آوری و توانایی تحمل سختی‌های تحصیلی و اجتماعی گره خورده است (Morrow et al, 2018). هنگامی که نوجوان مدرسه را مسیر تحقق معنای زندگی و اهداف والای خود می‌بیند، ناگزیر به مشارکت عمیق‌تر و متعهدانه در آن می‌شود. این همان تعهد اخلاقی است که لازمه شکل‌گیری تعلق واقعی در بستر یک اجتماع یادگیری است (Brew et al, 2004)؛ به بیانی ساده‌تر، فردی که هدف دارد، برای حفظ قلمرو اهداف خود می‌جنگد و مدرسه به عنوان این قلمرو، ارزشمند می‌شود.

در ادامه، اجتماعی بودن به عنوان یک تسهیلگر قوی برای جذب و پذیرش اجتماعی عمل می‌کند. دوره نوجوانی، اوج نیاز به پذیرش همسالان و حمایت بزرگسالان است. دانش‌آموزانی که مهارت‌های اجتماعی قوی دارند، می‌توانند به طور مؤثر و خلاقانه با معلمان و دوستان خود ارتباط برقرار کنند (Pajares, 2001). این قابلیت ارتباطی، سبب می‌شود که نوجوان در تعاملات روزانه خود، تأیید و حمایت لازم را دریافت کند و بر اساس چارچوب هویت‌یابی اریکسون، احساس کند که در جامعه مدرسه پذیرفته و محترم است (Zengilovsky et al, 2023). این حس پذیرش، بهداشت روانی را بهبود می‌بخشد و شادابی ذهنی را افزایش می‌دهد که این خود، مدرسه را به مکانی امن و مطلوب تبدیل کرده و تمایل به دل‌بستگی را به شدت افزایش می‌دهد؛ دانش‌آموزانی که حالات مثبت بالایی دارند، معمولاً درک بیشتری از ویژگی‌های روانی خود و اطرافیان‌شان دارند و بهتر می‌توانند عواطف منفی را کنترل کنند که این فرآیند اجتماعی شدن را تسهیل می‌کند (Shi, Wang et Wang, 2016).

سومین مؤلفه، یعنی وظیفه‌شناسی، به همراه سازه مرتبط امیدواری، چارچوب عملی لازم برای پایداری در مدرسه را فراهم می‌آورد. امید که شامل مؤلفه شناختی (انتظار برای رویدادهای مثبت) و مؤلفه عاطفی است، به نوجوان کمک می‌کند تا مسیرهای روشن برای دست‌یابی به اهداف تحصیلی را ترسیم کند (Carmona Halti et al, 2019). این نگرش پیش‌بینانه، دانش‌آموز را به سمت تعهد و مسئولیت‌پذیری در قبال وظایف مدرسه سوق می‌دهد. وظیفه‌شناسی، در نهایت به تقویت خودکارآمدی منجر می‌شود؛ یعنی باور نوجوان به توانایی‌های خود برای موفقیت در محیط مدرسه این حس کفایت، انگیزه‌ای قوی برای مشارکت فعال است (Marker et al, 2024). در مقابل، نوجوانانی که فاقد این حالات مثبت هستند (گوشه‌گیر یا فاقد معنا)، مدرسه را ناامن دیده و بیش‌تر به دنبال انگیزش بیرونی (صرفاً نمره) هستند که نتیجه نهایی آن، کاهش رضایت، افت تحصیلی و تمایل به غیبت است (Allen et al, 2023).

در نتیجه‌گیری نهایی، می‌توان گفت که یافته‌های این پژوهش، یک مدل برای سیاست‌گذاری‌های آموزشی ارائه می‌دهند: موفقیت در ایجاد تعلق به مدرسه، مستلزم سرمایه‌گذاری عمیق در روان‌شناسی مثبت نوجوانان است. مدیریت مدرسه و خانواده‌ها نمی‌توانند به سادگی انتظار داشته باشند که تعلق به صورت خودبه‌خودی ایجاد شود بلکه باید به طور هدفمند بر آموزش و پرورش انسان‌های هدفمند، اجتماعی و مسئولیت‌پذیر کار کنند. این امر مستلزم آن است که مدیران و معلمان برنامه‌هایی را طراحی کنند

1. Being social

2. Meaningfulness of life

که مهارت‌های اجتماعی را تقویت کرده، فرصت‌هایی برای کشف معنای زندگی فراهم آورد و حس وظیفه‌شناسی را تشویق کند. هم‌چنین، هماهنگی کامل و تعامل مثبت میان خانه و مدرسه در زمینه شاداب سازی و ایجاد روحیه هدفمندی در نوجوان، یک ضرورت انکارناپذیر است (بشارت، ۱۳۹۷). با تقویت این حالات روان‌شناختی مثبت، مدرسه از یک مرکز صرفاً آموزشی، به یک مرکز رشد و شکوفایی وجودی تبدیل خواهد شد که در آن، تعلق، انگیزه را برمی‌انگیزد و انگیزه، ضامن موفقیت‌های بلندمدت فردی و اجتماعی نوجوان خواهد بود.

محدودیت‌های اصلی این پژوهش شامل ماهیت مقطعی و همبستگی آن است که استنتاج قاطعانه علی-معلولی را ناممکن می‌سازد. هم‌چنین، اتکا به روش خود گزارشی (پرسش‌نامه)، خطر سوگیری مطلوبیت اجتماعی را افزایش داده و دقت پاسخ‌ها را تهدید می‌کند. محدودیت دیگر، نمونه تک جنسیتی (فقط پسران) است که تعمیم‌پذیری یافته‌ها به دانش‌آموزان دختر و مقاطع تحصیلی دیگر را با چالش جدی روبه‌رو می‌سازد. در نهایت، عدم بررسی متغیرهای میانجی و تعدیل‌گر (مانند حمایت معلم یا سرمایه روان‌شناختی) مانع از کشف سازوکارهای دقیق‌تر و افزایش سهم تبیین‌شده واریانس شده است.

در راستای رفع این کاستی‌ها، پیشنهادها کلیدی برای پژوهش‌های آتی عبارت‌اند از: انجام پژوهش‌های مداخله‌ای و طولی برای اثبات رابطه علی و بررسی پایداری اثر در طول زمان؛ گسترش نمونه به دانش‌آموزان دختر و سایر مقاطع برای بررسی تفاوت‌های جنسیتی و تعمیم‌پذیری؛ استفاده از مدل‌سازی پیشرفته (SEM) برای بررسی نقش متغیرهای میانجی مهمی چون خودکارآمدی و کیفیت حمایت معلم به‌منظور افزایش سهم تبیین‌شده واریانس و درنهایت، تلفیق روش‌های کیفی (مصاحبه عمیق) برای غلبه بر محدودیت‌های پرسش‌نامه و درک عمیق‌تر تجارب زیسته دانش‌آموزان.

References

- Abitov, I., Mikhailova, M., & Gorodetskaya, I. (2019). Interrelation between character traits and coping behavior in adolescence. *ARPHA Proceedings, 1*, 1639.
- Alimbayeva, R., Baimukanova, M., Sabirova, R., Karipbaev, B., & Tamabayeva, M. (2018). Psychological peculiarities of the professional self-determination of social orphans in senior adolescence. *International Journal of Adolescence and Youth, 23*(4), 457–467.
- Al-Jarf, R. (2022). Positive psychology in emergency distance education in Saudi Arabia during the pandemic and beyond. *Journal of Humanities and Social Sciences Studies, 4*(1), 286–293.
- Allen, J. G., Romate, J., & Rajkumar, E. (2021). Mindfulness-based positive psychology interventions: A systematic review. *BMC Psychology, 9*(1), 1–18.
- Allen, K. A., Gallo Cordoba, B., Ryan, T., Arslan, G., Slaten, C. D., Ferguson, J. K., & Vella-Brodrick, D. (2023). Examining predictors of school belonging using a socio-ecological perspective. *Journal of Child and Family Studies, 32*(9), 2804–2819.
- Allen, K. A., Jamshidi, N., Berger, E., Reupert, A., Wurf, G., & May, F. (2021). Impact of school-based interventions for building school belonging in adolescence: A systematic review. *Educational Psychology Review, 1–29*.
- Allen, K. A., Waters, L., Arslan, G., & Prentice, M. (2022). Strength-based parenting and stress-related growth in adolescents: Exploring the role of positive reappraisal, school belonging, and emotional processing during the pandemic. *Journal of Adolescence, 94*(2), 176–190.
- Allen, K. A., Greenwood, C. J., Berger, E., Patlamazoglou, L., Reupert, A., Wurf, G., & Letcher, P. (2024). Adolescent school belonging and mental health outcomes in young adulthood: Findings from a multi-wave prospective cohort study. *School Mental Health, 16*(1), 149–160.
- Anike, R. U. (2021). Relationship between shyness and sense of belongingness among undergraduate students. *Nigerian Journal of Social Psychology, 4*(1).

- Arslan, G. (2016). Psychological maltreatment, emotional and behavioral problems in adolescents: The mediating role of resilience and self-esteem. *Child Abuse & Neglect, 52*, 200–209.
- Arslan, G. (2021). School bullying and youth internalizing and externalizing behaviors: Do school belonging and school achievement matter? *International Journal of Mental Health and Addiction, 1*–18.
- Arslan, G., & Allen, K. A. (2021). School victimization, school belongingness, psychological well-being, and emotional problems in adolescents. *Child Indicators Research, 14*(4), 1501–1517.
- Arslan, G., Asanjarani, F., Bakhtiari, S., & Hajkhodadadi, F. (2022). School belonging in adolescents: Psychometric properties of the School Belongingness Scale in Iranian students. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools, 32*(1), 97–106.
- Bartels, M., van de Aa, N., van Beijsterveldt, C. E., Middeldorp, C. M., & Boomsma, D. I. (2011). Adolescent self-report of emotional and behavioral problems: Interactions of genetic factors with sex and age. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 20*(1), 35.
- Brauner, C. B., & Stephens, C. B. (2006). Estimating the prevalence of early childhood serious emotional/behavioral disorders: Challenges and recommendations. *Public Health Reports, 121*(3), 303–310.
- Beeres, D. T., Andersson, F., Vossen, H. G., & Galanti, M. R. (2021). Social media and mental health among early adolescents in Sweden: A longitudinal study with 2-year follow-up (KUPOL study). *Journal of Adolescent Health, 68*(5), 953–960.
- Besharat, M. (2018). The relationship between attachment styles and emotional dysfunction. *Scientific Research Journal of Principles of Mental Health, 3*.
- Brew, C., Beatty, B., & Watt, A. (2004, December). Measuring students' sense of connectedness with school. In *Australian Association for Research in Education Annual Conference, Melbourne*.
- Brew, C., & Beatty, B. (2005). Measuring student sense of connectedness with school: The development of an instrument for use in secondary schools. *Leading and Managing, 11*(2), 103–118.
- Chiu, M. M., Chow, B. W. Y., McBride, C., & Mol, S. T. (2016). Students' sense of belonging at school in 41 countries: Cross-cultural variability. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 47*(2), 175–196.
- Cui, Y., Li, F., Leckman, J. F., Guo, L., Ke, X., Liu, J., & Li, Y. (2021). The prevalence of behavioral and emotional problems among Chinese school children and adolescents aged 6–16: A national survey. *European Child & Adolescent Psychiatry, 30*(2), 233–241.
- Chan, Y. F., Dennis, M. L., & Funk, R. R. (2008). Prevalence and comorbidity of major internalizing and externalizing problems among adolescents and adults presenting to substance abuse treatment. *Journal of Substance Abuse Treatment, 34*(1), 14–24.
- Chan, D. (2010). Talent development from a positive psychology perspective. *Hong Kong Educational Research Association, 25*, 1.
- Carr, A., Cullen, K., Keeney, C., Canning, C., Mooney, O., Chinsellaigh, E., & O'Dowd, A. (2021). Effectiveness of positive psychology interventions: A systematic review and meta-analysis. *The Journal of Positive Psychology, 16*(6), 749–769.
- Carmona-Halty, M., Schaufeli, W. B., Llorens, S., & Salanova, M. (2019). Satisfaction of basic psychological needs leads to better academic performance via increased psychological capital: A three-wave longitudinal study among high school students. *Frontiers in Psychology, 10*, 2113.
- Donati, G., Meaburn, E., & Dumontheil, I. (2021). Internalising and externalising in early adolescence predict later executive function, not the other way around: A cross-lagged panel analysis. *Cognition and Emotion, 35*(5), 986–998.
- Duncan, A. R., Jaini, P. A., & Hellman, C. M. (2021). Positive psychology and hope as lifestyle medicine modalities in the therapeutic encounter: A narrative review. *American Journal of Lifestyle Medicine, 15*(1), 6–13.
- Drolet, M., & Arcand, I. (2013). Positive development, sense of belonging, and support of peers among early adolescents: Perspectives of different actors. *International Education Studies, 6*(4), 29–38.
- Drigas, A., Mitsea, E., & Skianis, C. (2022). Neuro-linguistic programming, positive psychology & VR in special education. *Scientific Electronic Archives, 15*(1).
- Dutra-Tavares, A. C., Manhães, A. C., Semeão, K. A., Maia, J. G., Couto, L. A., Filgueiras, C. C., ... & Abreu-Villaça, Y. (2021). Does nicotine exposure during adolescence modify the course of schizophrenia-like symptoms? Behavioral analysis in a phencyclidine-induced mice model. *PLOS ONE, 16*(9), e0257986.
- Davies, S., Allen, K., & others. (2025). *Interventions to improve connectedness, belonging, and engagement: A systematic review*. Education Sciences, 15(5), 582. <https://doi.org/10.3390/educsci15050582>
- Fine, S. L., Blum, R. W., Bass, J. K., Lulebo, A. M., Pinandari, A. W., Stones, W., ... & Musci, R. J. (2022). A latent class approach to understanding patterns of emotional and behavioral problems among early adolescents across four low- and middle-income countries. *Development and Psychopathology, 1*–17.

- Foka, S., Hadfield, K., Pluess, M., & Mareschal, I. (2021). Promoting well-being in refugee children: An exploratory controlled trial of a positive psychology intervention delivered in Greek refugee camps. *Development and Psychopathology*, 33(1), 87–95.
- Hartnett, D., Carr, A., Hamilton, E., & O'Reilly, G. (2017). The effectiveness of functional family therapy for adolescent behavioral and substance misuse problems: A meta-analysis. *Family Process*, 56(3), 607–619.
- Hosokawa, R., & Katsura, T. (2018). Effect of socioeconomic status on behavioral problems from preschool to early elementary school – A Japanese longitudinal study. *PLOS ONE*, 13(5), e0197961.
- Hendriks, T., Schotanus-Dijkstra, M., Graafsma, T., Bohlmeijer, E., & De Jong, J. (2021). Positive emotions as a potential mediator of a multi-component positive psychology intervention aimed at increasing mental well-being and resilience. *International Journal of Applied Positive Psychology*, 6(1), 1–21.
- Hogan, M. J. (2020). Collaborative positive psychology: Solidarity, meaning, resilience, wellbeing, and virtue in a time of crisis. *International Review of Psychiatry*, 32(7–8), 698–712.
- Goodenow, C. (1993). Classroom belonging among early adolescent students: Relationships to motivation and achievement. *The Journal of Early Adolescence*, 13(1), 21–43.
- Johnson, R. M., Strayhorn, T. L., & Parler, B. (2020). “I just want to be a regular kid:” A qualitative study of sense of belonging among high school youth in foster care. *Children and Youth Services Review*, 111, 104832.
- Karcher, M. J. (2008). The study of mentoring in the learning environment (SMILE): A randomized evaluation of the effectiveness of school-based mentoring. *Prevention Science*, 9(2), 99–113.
- Ketterman, T. M. (2022). *Investigation of in-school belonging by high school students enrolled in special education services* (Doctoral dissertation, Wittenberg University).
- Liu, Q., Zhou, Y., Xie, X., Xue, Q., Zhu, K., Wan, Z., ... & Song, R. (2021). The prevalence of behavioral problems among school-aged children in home quarantine during the COVID-19 pandemic in China. *Journal of Affective Disorders*, 279, 412–416.
- Lo, J. C., Lee, S. M., Lee, X. K., Sasmita, K., Chee, N. I., Tandi, J., ... & Chee, M. W. (2018). Sustained benefits of delaying school start time on adolescent sleep and well-being. *Sleep*, 41(6), zsy052.
- León-del-Barco, B., Mendo-Lázaro, S., Polo-Del-Río, M. I., & López-Ramos, V. M. (2019). Parental psychological control and emotional and behavioral disorders among Spanish adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(3), 507.
- Li, C. (2020). A positive psychology perspective on Chinese EFL students' trait emotional intelligence, foreign language enjoyment and EFL learning achievement. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 41(3), 246–263.
- MacIntyre, P. D., Gregersen, T., & Mercer, S. (2019). Setting an agenda for positive psychology in SLA: Theory, practice, and research. *The Modern Language Journal*, 103(1), 262–274.
- MacIntyre, A., Allen, K. A., & Arslan, G. (2021). Information communication technology use and school belonging in Australian high school students. *Psychology in the Schools*, 58(12), 2392–2403.
- Makian, R. A.-S., & Kalanter, K. (2015). Normization of the school belongingness questionnaire and its relationship with academic burnout and motivation to progress among students in Tehran. *Educational Measurement Quarterly*, 5(20), 113–119.
- Makian, R. A.-S., & Koshe, S. (2012). Examining the validity and reliability of the feeling of belonging to school (feeling of attachment to school) questionnaire (Berry, Baty, & Watt, 2004). [Magazine in print].
- Marker, R., Kullmann, H., Zentarra, D., Geist, S., & Lütje-Klose, B. (2024). Sense of belonging at school as a quality measure of inclusion: Comparing the inclusive experimental school Laborschule Bielefeld with regular inclusive comprehensive schools and investigating the determining factors. *Journal for Educational Research Online*, 2023(2).
- Marksteiner, T., Janke, S., & Dickhäuser, O. (2019). Effects of a brief psychological intervention on students' sense of belonging and educational outcomes: The role of students' migration and educational background. *Journal of School Psychology*, 75, 41–57.
- Mapfumo, J., & Muchena, P. (2013). School connectedness: Exploring the concept in Zimbabwean schools. *Academic Research International*, 4(2), 558.
- Mitchell, B. S., Kern, L., & Conroy, M. A. (2019). Supporting students with emotional or behavioral disorders: State of the field. *Behavioral Disorders*, 44(2), 70–84.
- Morrison, G. M., Cosden, M. A., O'Farrell, S. L., & Campos, E. (2003). Changes in Latino students' perceptions of school belonging over time: Impact of language proficiency, self-perceptions and teacher evaluations. *The California School Psychologist*, 8, 87–98.
- Mowafy, M., Ahmed, D., Halawa, E., & Emad El Din, M. (2015). Prevalence and predictors of emotional and behavioral problems among rural school Egyptian adolescents. *The Egyptian Journal of Community Medicine*, 33(1), 79–93.

- McCahey, A., Allen, K. A., & Arslan, G. (2021). Information communication technology use and school belonging in Australian high school students. *Psychology in the Schools, 58*(12), 2392–2403.
- McDaniel, S. C., Lochman, J. E., Tomek, S., Powell, N., Irwin, A., & Kerr, S. (2018). Reducing risk for emotional and behavioral disorders in late elementary school: A comparison of two targeted interventions. *Behavioral Disorders, 43*(3), 370–382.
- Muro, A., Soler, J., Cebolla, A., & Cladellas, R. (2018). A positive psychological intervention for failing students: Does it improve academic achievement and motivation? A pilot study. *Learning and Motivation, 63*, 126–132.
- Nuttman-Shwartz, O. (2019). The moderating role of resilience resources and sense of belonging to the school among children and adolescents in continuous traumatic stress situations. *The Journal of Early Adolescence, 39*(9), 1261–1285.
- Newacheck, P. W., McManus, M. A., & Fox, H. B. (1991). Prevalence and impact of chronic illness among adolescents. *American Journal of Diseases of Children, 145*(12), 1367–1373.
- Pesonen, H., Kontu, E., Saarinen, M., & Pirttimaa, R. (2016). Conceptions associated with sense of belonging in different school placements for Finnish pupils with special education needs. *European Journal of Special Needs Education, 31*(1), 59–75.
- Paulich, K. N., Ross, J. M., Lessem, J. M., & Hewitt, J. K. (2021). Screen time and early adolescent mental health, academic, and social outcomes in 9- and 10-year-old children: Utilizing the Adolescent Brain Cognitive DevelopmentSM (ABCD) Study. *PLOS ONE, 16*(9), e0256591.
- Philipp, J., Zeiler, M., Waldherr, K., Truttmann, S., Dür, W., Karwautz, A. F., & Wagner, G. (2018). Prevalence of emotional and behavioral problems and subthreshold psychiatric disorders in Austrian adolescents and the need for prevention. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 53*(12), 1325–1337.
- Pajares, F. (2001). Toward a positive psychology of academic motivation. *The Journal of Educational Research, 95*(1), 27–35.
- Trach, J., Lee, M., & Hymel, S. (2018). A social-ecological approach to addressing emotional and behavioral problems in schools: Focusing on group processes and social dynamics. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 26*(1), 11–20.
- Renick, J., & Reich, S. M. (2021). Best friends, bad food, and bullying: How students' school perceptions relate to sense of school belonging. *Journal of Community Psychology, 49*(2), 447–467.
- Rad, Sh., Zadeh-Mohammadi, A., Habibi Asgarabad, M., & Ghanbari, N. (2019). Prediction of adolescents' behavioral problems based on life satisfaction, parent-adolescent conflict, and positive youth development. *Developmental Psychology Journal, 7*(12), 27–47.
- Rajabboyevna, Q. O. (2022, April). Features of adolescence and its peculiarities. In *Next Scientists Conferences* (pp. 28–31).
- Rizzo, C. J., Houck, C., Barker, D., Collibee, C., Hood, E., & Bala, K. (2021). Project STRONG: An online, parent-son intervention for the prevention of dating violence among early adolescent boys. *Prevention Science, 22*(2), 193–204.
- Reaves, S., McMahon, S. D., Duffy, S. N., & Ruiz, L. (2018). The test of time: A meta-analytic review of the relation between school climate and problem behavior. *Aggression and Violent Behavior, 39*, 100–108.
- Rajai, A., Khoinejad, G., & Nesai, V. (2011). *Questionnaire of positive psychological states*. Tehran: Azmon Yar Poya Publications.
- Raver, A., Murchake, H., & Chalk, H. M. (2018). Positive disability identity predicts sense of belonging in emerging adults with a disability. *Psi Chi Journal of Psychological Research, 23*(2), 166–175.
- Rutter, M., Yule, W., Berce, M., Yule, B., Morton, J., & Baoley, C. (1974). Children of West Indian immigrants—I. Rates of behavioural deviance and of psychiatric disorder. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 15*(4), 241–262.
- Sanders, J., & Munford, R. (2016). Fostering a sense of belonging at school: Five orientations to practice that assist vulnerable youth to create a positive student identity. *School Psychology International, 37*(2), 155–171.
- Shi, M., Liu, L., Wang, Z. Y., & Wang, L. (2016). Prevalence of depressive symptoms and its correlations with positive psychological variables among Chinese medical students: An exploratory cross-sectional study. *BMC Psychiatry, 16*(1), 3–8.
- Simsek, Z., Erol, N., Öztop, D., & Münir, K. (2007). Prevalence and predictors of emotional and behavioral problems reported by teachers among institutionally reared children and adolescents in Turkish orphanages compared with community controls. *Children and Youth Services Review, 29*(7), 883–899.
- St-Amand, J., Girard, S., & Smith, J. (2017). Sense of belonging at school: Defining attributes, determinants, and sustaining strategies. *Journal of Educational Research and Practice, 7*(1), 42–58.
- Stracuzzi, N. F., & Mills, M. L. (2010). *Teachers matter: Feelings of school connectedness and positive youth development among Coos County youth* (New England Issue Brief No. 23). Carsey Institute, University of New Hampshire.

- Sulimani-Aidan, Y., Schwartz-Tayri, T., & Melkman, E. (2021). Future expectations of adolescents: The role of mentoring, family engagement, and sense of belonging. *Youth & Society*, 53(6), 1001–1020.
- Saxer, S., Lüftenegger, M., & Schober, B. (2024). *The role of teacher–student relationships and student well-being in adolescence*. *Learning and Instruction*, 87, 101789. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2023.101789>
- Tejada-Gallardo, C., Blasco-Belled, A., Torrelles-Nadal, C., & Alsinet, C. (2020). Effects of school-based multicomponent positive psychology interventions on well-being and distress in adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 49(10), 1943–1960.
- Trom, P., & Burke, J. (2022). Positive psychology intervention (PPI) coaching: An experimental application of coaching to improve the effectiveness of a gratitude intervention. *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 15(1), 131–142.
- Valido, A., Ingram, K., Espelage, D. L., Torgal, C., Merrin, G. J., & Davis, J. P. (2021). Intra-familial violence and peer aggression among early adolescents: Moderating role of school sense of belonging. *Journal of Family Violence*, 36(1), 87–98.
- Waller, L. (2020). Fostering a sense of belonging in the workplace: Enhancing well-being and a positive and coherent sense of self. In L. Burke & S. Page (Eds.), *The Palgrave handbook of workplace well-being* (pp. 1–27). Palgrave Macmillan.
- Wang, Y., & Guan, H. (2020). Exploring demotivation factors of Chinese learners of English as a foreign language based on positive psychology. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29(1), 851–861.
- Wang, Y., Chen, X., & others. (2023). *Exploring positive teacher–student relationships: The role of teacher mindfulness and student outcomes*. *Frontiers in Psychology*, 14, 1071624. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1071624>
- Yazdanpour, M., Barqi Moghadam, J., & Mir Samadi, H. (2019). The relationship between sense of belonging to school and academic success in student athletes: Investigating the mediating role of academic persistence. *Sports Psychology Studies*, 8(9), 123–127.
- Zengilowski, A., Lee, J., Gaines, R. E., Park, H., Choi, E., & Schallert, D. L. (2023). The collective classroom “we”: The role of students’ sense of belonging on their affective, cognitive, and discourse experiences of online and face-to-face discussions. *Linguistics and Education*, 73, 101142.
- Zhu, X., & Shek, D. T. (2020). Impact of a positive youth development program on junior high school students in mainland China: A pioneer study. *Children and Youth Services Review*, 114, 105022.